Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

**Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden**

## 1132

Vragen van het lid **Van Bommel** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het toezicht op Polen vanwege de mediawet* (ingezonden 5 januari 2016).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 14 januari 2016)

Vraag 1
Kent u het bericht «Eurocommissaris wil Polen stemrecht ontnemen om mediawet»?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Is het waar dat eurocommissaris Oettinger (media) overweegt om Polen het stemrecht te ontnemen vanwege de recent aangenomen mediawet die de regering van Polen de bevoegdheid geeft om de directie en hoofdredactie van de publieke omroep te benoemen en te ontslaan? Indien ja, gaat u eurocommissaris Oettinger hierin steunen?

Antwoord 2
Nee. Commissaris Oettinger heeft gezegd dat de Commissie mogelijk het «Rule of Law Framework» dat zij op 11 maart 2014 in een Mededeling [COM(2014)158] heeft uiteengezet moet activeren. Een politieke discussie zal op 13 januari a.s. in het College van de Commissie worden gevoerd. Indien deze procedure wordt geactiveerd, kan deze potentieel uitmonden in de zwaarst mogelijke sanctie die het verdrag biedt zoals neergelegd in art. 7 VEU. Daar gaan echter vele fases aan vooraf. Het afnemen van stemrecht is derhalve in dit stadium niet aan de orde.
Zowel viceVoorzitter Timmermans van de Europese Commissie als de Secretaris Generaal Jagland van de Raad van Europa hebben direct per brief gereageerd op de wijzigingsvoorstellen op de Poolse mediawet, waarin zij vragen stellen. Hiermee is feitelijk een dialoog gestart tussen Polen, de Europese Commissie en de Raad van Europa over de kwestie. Het is in eerste

[1] Nu.nl, 3 januari 2016 (http://www.nu.nl/buitenland/4191728/eurocommissaris-wil-polen-stemrecht-ontnemen-mediawet.html)

ah-tk-20152016-1132
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2016

instantie aan de Europese Commissie, als hoedster van de Verdragen en in nauwe samenwerking met de Raad van Europa, om in overleg met Polen toe te zien op de vraag of de wetswijzigingen passen in het kader van de geldende verdragen en regelingen, waaronder de richtlijn audiovisuele mediadiensten.
De uitspraken van Eurocommissaris Oettinger moeten in dit kader worden gezien.
Het kabinet hecht aan onafhankelijke media als essentieel onderdeel van democratie en rechtsstaat en draagt dit in dit kader actief uit.

Vraag 3
Deelt u de opvatting dat door de nieuwe mediawet in Polen de publieke omroep zijn belangrijkste functie, namelijk het onafhankelijk informeren van burgers, verliest? Indien ja, acht u dit verenigbaar met in de EU geldende normen van vrije en onafhankelijke media?

Antwoord 3
Het is prematuur nu reeds definitieve conclusies te trekken over de aard, inhoud en mogelijke effecten van de nieuwe Poolse mediawet. Nederland wacht de antwoorden van de Poolse regering in reactie op de brieven van de Europese Commissie en de Raad van Europa af. Het kabinet acht het van belang tot een objectieve analyse te komen van de inhoud en gevolgen van de wetswijziging.
Onafhankelijke media zijn een essentieel onderdeel van een democratie en vormen een van de pijlers van de rechtsstaat. Dit blijkt uit de grondbeginselen van de Europese Unie en diverse resoluties en aanbevelingen van de Raad van Europa.
Pas na een objectief oordeel over de nieuwe Poolse mediawet kan de vraag afdoende worden beantwoord of er al dan niet sprake is van een risico dat betrokken Europese afspraken en acquis werkelijk worden geschonden. De analyse en beoordeling van deze wet is in eerste instantie aan de Europese Commissie, in nauwe samenwerking met de Raad van Europa. Als dat oordeel er eenmaal is – en afhankelijk van de inhoud hiervan – zal de Raad van Ministers nader moeten bezien of en op welke wijze hij zich hierover zal buigen.

Vraag 4
Is het waar dat partijleider Kaczysnki van de regeringspartij «Recht en Rechtvaardigheid» en premier Szydlo de omroep en het persbureau PAP willen omvormen tot «nationale cultuurinstituten»? Wat wordt daar precies mee bedoeld?[2]

Antwoord 4
Het wetsvoorstel dat recent is aangenomen zal, zo wordt van Poolse zijde vernomen, worden gevolgd door een tweede pakket wijzigingen van de mediawet. De inhoud daarvan is vooralsnog onbekend. Een tweede pakket zal uiteraard ook moeten voldoen aan het fundamentele recht op vrijheid van meningsuiting, vrijheid van pers en van informatie zoals vastgelegd in de Europese en internationale verdragen, alsmede aan de eerdergenoemde audiovisuele mediarichtlijn.

Vraag 5
Welke andere instrumenten, behalve het ontnemen van stemrecht, acht u inzetbaar om druk op de Poolse regering uit te oefenen teneinde de persvrijheid te garanderen?

Antwoord 5
Hoewel dat op dit moment zoals gezegd nog niet aan de orde is, biedt artikel 7 VEU uiteindelijk de mogelijkheid de rechten van een lidstaat ingevolge de Verdragen op te schorten. Naast stemrechten kunnen dat ook andere rechten zijn. Het spreekt voor zich dat dergelijke maatregelen niet worden genomen dan na het volgen van de voorgeschreven procedure op basis van een

[2] Nos.nl, 3 januari 2016 (http://nos.nl/artikel/2078338-leegloop-bij-poolse-omroep-vanwege-mediawet.html)

zorgvuldige analyse van de situatie. De procedure die voorafgaat aan het artikel 7 mechanisme (zoals beschreven in de mededeling COM(2014)158 van de Commissie d.d. 11 maart 2014) is nog niet geactiveerd. Op 13 januari 2016 spreekt de Commissie ondermeer hierover. Het is daarom prematuur nu al te inventariseren welke maatregelen precies kunnen worden genomen. De Europese Commissie en de Raad van Europa hebben de Poolse regering verzocht om informatie opdat over dit onderwerp een op feitelijke analyse gebaseerde dialoog kan worden gevoerd. Ik ondersteun dit van harte, zowel vanuit het Nederlandse als het EU Voorzitterschaps-perspectief. Ik ben met alle betrokken partijen in nauw contact over het vervolg.